

המניח פרק שלישי בבא קמא

ל.

עין משפט
נר מצוה

(א) [לעיל ט: ג] (ב) [לעיל
כת: א] (ג) [לעיל ו:
ד] [מנפחה פ"ב] (ד) ס"ח
כינעא וכן הוא בר"ק
והדומה רש"י א' לקמן
פ"א: ב"מ ק"ח: [תוספ'
ב"מ פ"א] (ו) לקמן ס':
וע"ש ואולי בתימא הוא
וא"ל והתנא וע"י ב"מ
ק"ח: (ח) [לעיל ט: א]
(ט) [לעיל כת: א] ס"ח
ולבני סתם ברא חייב בעל
הסתם משום דשני למסתמי
סתם ברא, (י) לקמן ס':

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל מלמס פטור
מ"ט פטור: (ב) ורש"י ד"ה
מכו דמינא וכו' ויטול
קולותיו. ג"כ ס"ח ולבני
סתם ברא חייב בעל הסתם
משום דשני למסתמי סתם
ב"ח:

גליון הש"ס

נברא אמר רבינא זאת
אזכרת. ע"ן זה לקמן דף
ג ע"ג:

מוסף רש"י

המצניע את הקרן
ואת הזכוכית. בריה"ר
(דע"ל ב:). והגדר את
גדרו בקוצים. שפשה
גדר על קוים, דמסת
גדר על אגנים הוא
דמכ"כ (משל כד) וגדר
אגניו נהרסא (דע"ל
כ:). וגדר. אגנים שגל
לר"ה"ר ב' (ס:). אבל
הוא עצמו. החק הוא
עלמא (דע"ל ב:). קרקע
עולם. שא"ל בעלם
(ס:). כל אלו שאמר.
וקחשי וא"ל לכו
אלא הפומקס ציפומים
וגופים מערוומים, כלומר
כל אלו שאמרו חכמים
שיש להן רשות להשליך
מוקדן לר"ה"ר וא"ל
הן פותקין ביבותיהן.
פומקן ציפומים
המקלקל שופקן שפופין
מתרין לה"ה, וגופין
מערוותיהן. ומשליקן
זבלין לר"ה"ר (דע"ל א').
בימות החמה אין להם
רשות. מפני שהרשות נאה
הוא מקלקל, ובימות
הגשמים. שהרשות
מלכלכות, יש להם רשות
(ס:). ואע"פ שברשות.
ב"ד משליקין, אם היו
חייבים (ס:). ההפך
את הגלל. וכל המפקד
בכה"ר והפכו ממקום
למקום (דע"ל ב:). חייב
בנוק. דקיימה הגבהה
וממוט הוא (ס:). כל
שלישים יום. שלשים יום
רשאי להניח ע"ש (לקמן
א:). מלשלים לנשים
חור וזכור כדי שהיא
נתקן יפה (ב"מ ק"ח). מטי
בנר חנוכה פטור. מטי
שכריות פקוס מנה
הניח ע"ש (שבת ב:).
גבי הניח מנוי נכו במחון
ועבר גמל טעון פשתן
ודלקה בנר והדלק את
הכירה (ב"מ ק"ח). מאי
לאו משום רשות ב"ד.
אלמנא כל מדי דיבנו ליה רבנן רשותא א"ל חוק פטור (ס:). כל אלו שאמרנו מותרין לקלקל ברשות הרבים. כל אומן
נוקן שנמו חכמים עליהם רשות ואמרו מותרין לקלקל בכה"ר ולהשליקן לנ"ס, כגון הולאת זבלים לר"י יהודה וכגון פומקן
ציפומים וגורפין מערוותיהן ציפומים הגשמים, דברשות ק"ה ענ"י (ס:).

משום ר' ישמעאל שני דברים אינן ברשותו כו' (א): לא יחא אלא כרפשו. המשליך וזלו ברה"ר מי לא מייחב כי לא הפקירו ה"ג רפשו הוא דלוקיה שנתערבו המים והעפר ונעשה טיט ושלו הוא מדמוקי לה בטינוף כלים מכלל דלא אפקריה דהא צור לא חייב צו כלים: מי סברת דלא סמו מ"א. אלא נתכנסו ונעשו רפש: דדסמו מ"א. ונבלטו קמיירי ואין כאן רפש: וסרתי למה ל"י. לאשמעינן ציפומיהן טינוף כלים והא מינא לעיל [כת]. נשברה כדו ברה"ר והחלק אחד צמים ואוקמה רב"ש נמי דלא הפקירו וצטינוף כלים: והדא ציפומים הגשמים. ואינטריף לאשמעינן דאע"ג דברשות אלו שפדי א"ס היוקו חייב לשלם: כל ענו שחמרו. חכמים מותרין לקלקל ברה"ר ואלו הן פומקין ציפומיהן לקלם שופקין שלהם ברה"ר כו'. צ"ב לינור המקלם שופקין של מי תשמיש הבית לרה"ר: כנסת רעוע. דה"ל למניע לאסוקי אדעמיה שכתל זה עומד לסותרו: וחייב בעל הכותל דה"ל לאלעגניהו: דליו של חצירו. כפי צור של חצירו: חייב בעל הכוור. כדאמרין צמנע קולותיו דהיינו צור ככותל רעוע של חצירו וסתר זה את כותלו דחייב המניע והכא נמי איבעי ליה לאסוקי אדעמיה שזה יטול את דליו: פשיטא. היא היא ומאי אשמעינן רבינא: מהו דסימא. לא דמי דהתם משום הכי ליכא לחיוביה לבעל כותל דלא הו ידע ליה למניע דלודעיה שיכא ויטול קולותיו (א) אבל בעל הדלי דידע לבעל הצור איבעי ליה לאודעיה שהוא נוטל את דליו אשמעינן רבינא דלאו היינו טעמנא: דגלת. חידקל: **מתני'** לונלים. שירקבו הסבן וקלם ונעשים זבל לזבל שדות וכרמים: **האם המקלקלין ברה"ר**. רבן שמעון בן גמליאל שמעיה לת"ק דלא קיים אלא שצחא אבל גופא לא כדקמני צציימא בגמרא [ע"ג] ואחא רבן שמעון בן גמליאל למימר דגוף נמי כל הקודם צו זכה. לישנא אחיננא כל המקלקלין ואפי' עושין ברשות: **גמ'** כל שלשים יום. רשאי להניח ע"ש: **על מנח סן כו'**. שלא יהו מקפידין על כך: **בנר חנוכה פטור**. צפרק הכונס לאן לדיר דקמני גמל שהיה טעון פשתן: **מאי לאו משום דברשות צ"ה**. הניח בחון משום פסקומי ניסא פטור: ה"ג דמינא רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור: **מפני שהוא רשות מלוה**. כלומר משום רשות צ"ד דמלוה מיפטור אבל ברשות צ"ד דלאו מלוה חייב: **מותרין לקלקל כגון פותקין ציפומיהן וגורפין מערות:** תבנו

משום רבי ישמעאל כו' לא קשיא הא דיריה הא דרביה: **מתני'** השופך מים ברה"ר והזוק בהן אחר חייב בנוקו (ב) המצניע את הקוץ ואת הזכוכית והגדר את גדרו בקוצים וגדר שנפל לרה"ר והזוקו בהן אחרים חייב בנוקן: **גמ'** אמר רב לא שנו אלא דנמנפו כליו במים אבל הוא עצמו פטור קרקע עולם הזיקתו א"ל רב הונא לרב לא היא אלא כרפשו מי סברת דלא תמו מיא ברמתו מיא ותרתי למה ל"י הדא בימות החמה וחדא בימות הגשמים דתניא (ג) כל אלו שאמרו פותקין ביבותיהן וגורפין מערותיהן בימות החמה אין להן רשות ובימות הגשמים יש להם רשות ואע"פ שברשות אם היוקו חייבין לשלם: המצניע את הקוץ [וכו']: א"ר יוחנן ילא שנו אלא מפריה אבל מצמצם (ד) לא מ"ט פטור אמר רב אחא בריה דרב איקא הלפי שאין דרכן של בני אדם להתחבך בכתלים ת"ר (ה) המצניע קוצותיו וזכוכיותיו לתוך כותל של חבירו ובא בעל כותל וסתר כותלו ונפל לרה"ר והזוקו חייב המצניע א"ר יוחנן ילא שנו אלא בכותל רעוע אבל בכותל בריא המצניע פטור וחייב בעל הכותל. אמר רבינא יזאת אומרת המכסה בורו בדליו של חבירו ובא בעל דלי ונטל דליו חייב בעל הבור פשיטא מהו דתימא התם הוא דלא הו ידע ליה דלודעיה אבל הכא דידע ליה הוה ליה לאודעיה קמ"ל ת"ר (ו) חסידים הראשונים היו מצניעים קוצותיהם וזכוכיותיהם בתוך שדותיהן ומעמיקים להן ג' טפחים כדי שלא יעכב המחרישה רב ששת ישרי להו בנורא רבא בשרי להו בדגלת אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין (ז) רבא אמר מילי דאבות ואמרי לה מילי דברכות: **מתני'** להמוציא את תבנו וקשו לרה"ר לזבלים והזוק בהן אחר חייב בנוקו וכל הקודם בהן זכה רשב"ג אומר כל המקלקלין ברה"ר והזוקו חייבין לשלם וכל הקודם בהן זכה ההופך את הגלל ברה"ר והזוק בהן אחר חייב בנוקו: **גמ'** לימא מתני' דלא כר' יהודה דתניא (ח) ר' יהודה אומר בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ אפי' תימא רבי יהודה מודה רבי יהודה שאם הזיק משלם מה שהזיק (ט) והתנן רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו

משום ר' ישמעאל שני דברים אינן ברשותו כו' (א): לא יחא אלא כרפשו. המשליך וזלו ברה"ר מי לא מייחב כי לא הפקירו ה"ג רפשו הוא דלוקיה שנתערבו המים והעפר ונעשה טיט ושלו הוא מדמוקי לה בטינוף כלים מכלל דלא אפקריה דהא צור לא חייב צו כלים: מי סברת דלא סמו מ"א. אלא נתכנסו ונעשו רפש: דדסמו מ"א. ונבלטו קמיירי ואין כאן רפש: וסרתי למה ל"י. לאשמעינן ציפומיהן טינוף כלים והא מינא לעיל [כת]. נשברה כדו ברה"ר והחלק אחד צמים ואוקמה רב"ש נמי דלא הפקירו וצטינוף כלים: והדא ציפומים הגשמים. ואינטריף לאשמעינן דאע"ג דברשות אלו שפדי א"ס היוקו חייב לשלם: כל ענו שחמרו. חכמים מותרין לקלקל ברה"ר ואלו הן פומקין ציפומיהן לקלם שופקין שלהם ברה"ר כו'. צ"ב לינור המקלם שופקין של מי תשמיש הבית לרה"ר: כנסת רעוע. דה"ל למניע לאסוקי אדעמיה שכתל זה עומד לסותרו: וחייב בעל הכותל דה"ל לאלעגניהו: דליו של חצירו. כפי צור של חצירו: חייב בעל הכוור. כדאמרין צמנע קולותיו דהיינו צור ככותל רעוע של חצירו וסתר זה את כותלו דחייב המניע והכא נמי איבעי ליה לאסוקי אדעמיה שזה יטול את דליו: פשיטא. היא היא ומאי אשמעינן רבינא: מהו דסימא. לא דמי דהתם משום הכי ליכא לחיוביה לבעל כותל דלא הו ידע ליה למניע דלודעיה שיכא ויטול קולותיו (א) אבל בעל הדלי דידע לבעל הצור איבעי ליה לאודעיה שהוא נוטל את דליו אשמעינן רבינא דלאו היינו טעמנא: דגלת. חידקל: **מתני'** לונלים. שירקבו הסבן וקלם ונעשים זבל לזבל שדות וכרמים: **האם המקלקלין ברה"ר**. רבן שמעון בן גמליאל שמעיה לת"ק דלא קיים אלא שצחא אבל גופא לא כדקמני צציימא בגמרא [ע"ג] ואחא רבן שמעון בן גמליאל למימר דגוף נמי כל הקודם צו זכה. לישנא אחיננא כל המקלקלין ואפי' עושין ברשות: **גמ'** כל שלשים יום. רשאי להניח ע"ש: **על מנח סן כו'**. שלא יהו מקפידין על כך: **בנר חנוכה פטור**. צפרק הכונס לאן לדיר דקמני גמל שהיה טעון פשתן: **מאי לאו משום דברשות צ"ה**. הניח בחון משום פסקומי ניסא פטור: ה"ג דמינא רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור: **מפני שהוא רשות מלוה**. כלומר משום רשות צ"ד דמלוה מיפטור אבל ברשות צ"ד דלאו מלוה חייב: **מותרין לקלקל כגון פותקין ציפומיהן וגורפין מערות:** תבנו

משום ר' ישמעאל שני דברים אינן ברשותו כו' (א): לא יחא אלא כרפשו. המשליך וזלו ברה"ר מי לא מייחב כי לא הפקירו ה"ג רפשו הוא דלוקיה שנתערבו המים והעפר ונעשה טיט ושלו הוא מדמוקי לה בטינוף כלים מכלל דלא אפקריה דהא צור לא חייב צו כלים: מי סברת דלא סמו מ"א. אלא נתכנסו ונעשו רפש: דדסמו מ"א. ונבלטו קמיירי ואין כאן רפש: וסרתי למה ל"י. לאשמעינן ציפומיהן טינוף כלים והא מינא לעיל [כת]. נשברה כדו ברה"ר והחלק אחד צמים ואוקמה רב"ש נמי דלא הפקירו וצטינוף כלים: והדא ציפומים הגשמים. ואינטריף לאשמעינן דאע"ג דברשות אלו שפדי א"ס היוקו חייב לשלם: כל ענו שחמרו. חכמים מותרין לקלקל ברה"ר ואלו הן פומקין ציפומיהן לקלם שופקין שלהם ברה"ר כו'. צ"ב לינור המקלם שופקין של מי תשמיש הבית לרה"ר: כנסת רעוע. דה"ל למניע לאסוקי אדעמיה שכתל זה עומד לסותרו: וחייב בעל הכותל דה"ל לאלעגניהו: דליו של חצירו. כפי צור של חצירו: חייב בעל הכוור. כדאמרין צמנע קולותיו דהיינו צור ככותל רעוע של חצירו וסתר זה את כותלו דחייב המניע והכא נמי איבעי ליה לאסוקי אדעמיה שזה יטול את דליו: פשיטא. היא היא ומאי אשמעינן רבינא: מהו דסימא. לא דמי דהתם משום הכי ליכא לחיוביה לבעל כותל דלא הו ידע ליה למניע דלודעיה שיכא ויטול קולותיו (א) אבל בעל הדלי דידע לבעל הצור איבעי ליה לאודעיה שהוא נוטל את דליו אשמעינן רבינא דלאו היינו טעמנא: דגלת. חידקל: **מתני'** לונלים. שירקבו הסבן וקלם ונעשים זבל לזבל שדות וכרמים: **האם המקלקלין ברה"ר**. רבן שמעון בן גמליאל שמעיה לת"ק דלא קיים אלא שצחא אבל גופא לא כדקמני צציימא בגמרא [ע"ג] ואחא רבן שמעון בן גמליאל למימר דגוף נמי כל הקודם צו זכה. לישנא אחיננא כל המקלקלין ואפי' עושין ברשות: **גמ'** כל שלשים יום. רשאי להניח ע"ש: **על מנח סן כו'**. שלא יהו מקפידין על כך: **בנר חנוכה פטור**. צפרק הכונס לאן לדיר דקמני גמל שהיה טעון פשתן: **מאי לאו משום דברשות צ"ה**. הניח בחון משום פסקומי ניסא פטור: ה"ג דמינא רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור: **מפני שהוא רשות מלוה**. כלומר משום רשות צ"ד דמלוה מיפטור אבל ברשות צ"ד דלאו מלוה חייב: **מותרין לקלקל כגון פותקין ציפומיהן וגורפין מערות:** תבנו

בדליו שלחבירו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימא בכותל מאי טעמי פטור דלא הוה ידע ליה לבעל הקוץ לאודעיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי דידע ליה לבעל הבור איבעי ליה לאודעיה, קמ"ל דכיון דשקל דיריה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שדי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין. דתי"ר חסידין הראשונים

בדליו שלחבירו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימא בכותל מאי טעמי פטור דלא הוה ידע ליה לבעל הקוץ לאודעיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי דידע ליה לבעל הבור איבעי ליה לאודעיה, קמ"ל דכיון דשקל דיריה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שדי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין. דתי"ר חסידין הראשונים

בדליו שלחבירו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימא בכותל מאי טעמי פטור דלא הוה ידע ליה לבעל הקוץ לאודעיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי דידע ליה לבעל הבור איבעי ליה לאודעיה, קמ"ל דכיון דשקל דיריה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שדי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין. דתי"ר חסידין הראשונים

בדליו שלחבירו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימא בכותל מאי טעמי פטור דלא הוה ידע ליה לבעל הקוץ לאודעיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי דידע ליה לבעל הבור איבעי ליה לאודעיה, קמ"ל דכיון דשקל דיריה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שדי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין. דתי"ר חסידין הראשונים

בדליו שלחבירו ובא בעל הדלי ונטל דליו חייב בעל הבור. פשיטא היא היא, מהו דתימא בכותל מאי טעמי פטור דלא הוה ידע ליה לבעל הקוץ לאודעיה הא אנא סתו כותלי טול קוצין והצניעם. אבל גבי דלי דידע ליה לבעל הבור איבעי ליה לאודעיה, קמ"ל דכיון דשקל דיריה לא חייש לבורא דחבריה. ת"ר חסידים הראשונים היו כו'. רב ששת שדי להו לקוצין וכיוצא בהן, לנורא וקלי להו. מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין. דתי"ר חסידין הראשונים

המניח פרק שלישי בבא קמא

(א) ז"מ עב. ז"ב ז"ד;
(ב) ז"ה שטר, (ג) ז"ה
שטר

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שנתן במה
שהשביחו: (ב) שם ד"ה
מדקא אייריין וכו' ה"ל לא
שנת גלל: (ג) תוס' ד"ה
לימא וכו' ה"ל לאתויי
למתני' דע"כ רש"י:

גליון הש"ס

גמ' אפר רנב"י גלל
קריית. ממה לי לפר'ד
ללא מחלק בך ה"ל
למפקח ממתי' דלעיל דף
ט' ע"כ אכלה מתוך
הרמזה משלמת מה שנתת
ה"ל הפירות ועשו הפקר
וכל הקודם בזה זכה. ועי'
לעיל מה ע"כ תוס' ד"ה
דבר שטר וע"י:

מוסף רש"י

שטר שכתוב בו רבית.
שכמו בו פלוני לזה מפלוני
מנה ברבית ק' וכן למון
פלוני (ב"ס עב).

רבינו הגנאל (המשך)

אמרי כו. וקיימ' לן כרב
דכל דבר שיש בו שבח
קנסו גופו משום שבחו.
קנסו כי קנסין ליה מיד
קנסין ליה או לכי מייתי
שיבחה קנסין ליה, וכל
איבעיא להו ולא
איפשיטא. וסוגיין
דשמעתא כרב ריהטא.
ותוב, הא אמ' רב הונא
ורב אדא ותרוייהו
משמיה רב הלכה. מיהו
הורה ואפקר חושלה
כשמעתי דאמר, הלכ'
ומורין כן. רב הונא אמ'
הלכ', אבל אין מורין כן.

תבנו וקשו תנן משום דמשרקי. והא דמחייב מתני' בגללים
אע"ג דלא שריק היינו משום דלית זיה שצחא ולא
החירו להוציא צחא: **דבר** שיש בו שבח קנסו גופו משום שבחו.
מכאן יש להוכיח ל"ג כל הקודם בזה זכה גבי מניע קון וחוכית
וגדר שפלה לרה"ר דהתם ליכא

שצחא: **שטר** שיש בו רבית
קונסין אותו ואינו גובה לא את
הקרן והיא את הרבית. נראה לר"י
ש"מ קונס להפסיד החוב לגמרי
אפי' צדקה ועדות אחרת כדמשמע
לישנא דאין גובה לא את הקרן ולא
את הרבית דמשמע דאין גובה כלל
וכן משמע מדמדמי לקנסו גופו
משום שצחו שמפסיד גוף הממון ואין
להקשות דצפרק אחיזה נשך (ז"מ
דף עב. וס"ג) מדמי הך דהכא דשטר
שיש בו רבית לשטרי חוב כר"מ והיכי
ומוקי ה"ה דשטרי חוב כר"מ והיכי
מדמי דהכא מפסיד גוף המלוה והתם
אינו מפסיד אלא השטר דמה שאין
מפסיד שם אלא השטר לפי שלא
היה עבירה בגוף המלוה אלא בשטר
אבל צרביט יש עבירה דהלוואה
צרביט אפי' צלח שטר אע"ג דלמרינן
דמשעת כחיזה עבד ליה שומא
צלח שטר נמי איכא איסורא צדקה
הקשה ריב"ז אס יפסיד כל חובו
לגמרי מנינו הלוה חוטא נשכר ואורי'
דאין זה קושיא כי המלוה שמרויח
קנסו בגוף ממחמת השבח ומתוך כך
יזכה אצל הלוה אין לנו במה לקנות
שחמילתו על מנת לפרוע הוא לזה:

רבינו הגנאל

תבנו וקשו שני אפי' ר'
יהודה מדרה שחייב משום
דמשרקי. פי' שרגלי בני
ארס מחליקין בהן. לפיכך
חייב לדברי הכל. וכל
הקודם בהן זכה. אמ'
רב(א) זכה בין בגופן בין
בשבחו. קנסו גופן אטו
שבחו, והני מילי דיבר
שיש בו שבח. זעירי אמ'
בשבחו זכה, לא קנסו גופן
משום שבחו. פי' סבר רב
זה שהוציא התבן לרש"י
הרבי' לישוף ברגלי בני
ארס והשביח וליהישות
זבל קנסוה אפי' בעיקר
וכל הקודם זכה בכל.
ורמין גלל המתני' דלא
קנינו כל הקודם זכה.
ופריק תנא וירשא בתבן
וקש כל הקודם זכה והוא
הדין לגלל. והתני אסור
משום גול. ופריק אכולהו
בין בתבן בין בגלל, חתני
בבריתא אסורין משום
גול. כלומ' הבריתא
חולקת על המשנה.
ואמרי, והא לא תני הכי,
(וכי)בהדיא תני בבריתא
בתבן וקש מותרין משום
גול, ובגלל אסורין משום
גול. ופריק רב נחמן בר
יצחק דבר שיש בו שבח
כגון התבן שהשביח כי
נעשה גלל וכיוצא בו קנסו
גופן משום שבחו, דבר
שאינו בו שבח כגון גלל
לא קנסו. ומיבעיא לן, רב
דאמי קנסו גופן משום
שבחו לאלתר קניס בעת
שהוציא מיד הקודם בו
זכה או אם נשאר ברשות
הרבים זמן ונישף והשביח
אחר כן הקודם בו זכה
בגופו וכל שכן בשבחו,
דקנסין ליה משום
דקלקל ברשות הרבים.
ואחין למיפשטה
מדאמרי גלל דלית ליה
שבחא, ש"מ מדיד קנסוה,
ודחי' לה. ואתנין לאוקמי'
לחא דרב דודיערי תנאי
דחנן שטר שיש בו רבית
קונסין אותו ואינו גובה
בו, רב כ' מאיר דועירי
כחכמי. ודחו ואמרי כל
חד אמ' אנא לדברי הכל

תבנו וקשו סנן. דמחייב דעדיין לא נעשו זבל וקשים הם ומחליקין
בהן וכי קאמר רבי יהודה בזבל קאמר דמוציא אדם זבלו שאינו נוח
להחליק כל כך: **משרקי**. מחליקין: **שצחא**. צחא (ב) שהשביחו צרה"ר:
ואינו כל הקודם זכה לא קנסו. משום דגלל זהו רעי ואינו משביח
צרה"ר דמושבח ועומד הוא וקשה

לרבי: **והא קניי ענה**. צדקיימא
אסורים משום גול: **אכולה** מפנין
קאי. האי אסורין משום גול ואפילו
אחזן וקש הלכך הכי קאמר דלאחר
שקדם זכה צחא אחר אסור לגולן
הימנו: **מדקא** אייריין גלל עליה
דרב מכלל דאיכו סבר לאלתר קנסין
דאי לצטר דאייתי שצחא מאי רומיא
דגלל הא (ג) לאו שצח בגלל: **כי אייריין**
גלל מקמי דשני רב נחמן. דהוה
סבירא לן דאע"ג דאין סופו להשביח
קניס רב וכו"ש דצדכר סופו להשביח
קניס לאלתר: **לצטר דשני מי איכא**
למימ' גלל כלל. והשתא דקיס לן
דטעמא דקנסא משום שצח הוא
מיבעיא אי לאלתר קניס או כי מייתי
שצח: שיש בו רבית. שכתוב בו
שלוה צרביט: **קא** שומא. עמיד
להויק: **עבד ליה שומא**. שם עליו
נשך ועבד צלח תשימון (שמות כג):
לועירי ודאי שנאי היא. דליכא למימר
דכ"ע לא קנסו דהא רבן שמעון
קניס: **בהלכה** ואין מורין **כן** קמיפגלי.
תנא קמא סבר הלכה דקנסו גופן
ואין מורין כן והכי קאמר (הלכה) כל
הקודם בזה זכה ואפי' גופן דיעבד
ואי אחי מרישא לקמן לאימלוכי
אמרינן ליה אסורין משום גול: **אפקר**
חושלי. שעורין קלופין ששטח איש
אחד צרה"ר כדי שיתבישו והפקינן
רב הונא והורה שהקודם בזה זכה:
סליקוסתא

הכא קרן גופא קמויק וועירי אמר לך אנא דאמרי אפי' לר"מ עד כאן לא
קאמר ר"מ התם אלא דמשעת כתיבה דעבד ליה שומא אבל הכא מי יימר
דמויק לימא כהני תנאי המוציא תבנו וקשו לרה"ר לובלים והוזק בהן אחר
חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה ואסורין משום גול ר"ש בן גמליאל אומר
כל המקלקלין ברה"ר והויקו חייבין לשלם וכל הקודם בהן זכה ומותרין
משום גול הא גופא קשיא אמרת כל הקודם בהן זכה והדר קאמר אסורין
משום גול אלא לאו הכי קאמר וכל הקודם בהן זכה בשבחו ואסורין
משום גול אגופן ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר אפי' גופן נמי כל הקודם
בהן זכה לועירי ודאי תנאי היא לרב מי לימא תנאי היא אמר לך רב דבולי
עלמא קנסו גופן משום שבחו והכא בהלכה ואין מורין כן קא מיפלגי דאתמר
רב הונא אמר רב ה"הלכה ואין מורין כן רב אדא בר אבהה אמר הלכה
ומורין כן אינו והא רב הונא אפקר חושלי רב אדא בר אבהה אפקר
סליקוסתא

רבית במקום קרן ואין לומר שלכך הן כשרים שלא עשו שומא כיון שניכר מתוך השטר הרבית לא יצא לגבות הרבית על ידי שטר זה והא
דתנן צדקה נשך (שם עה): שהעדים עוצרים צלח תעשה צלח תעשה היינו כגון שאין ניכר הרבית מתוך השטר דהא אמרי' בשמעמין דמשעת כתיבה
עבד ליה שומא א"כ צטר זה עוצרים צלח תעשה ו"ל דלא תשימון עליו נשך לאינשי צמלוה ולוה וערב משמע ליה ולהכי לא מפסלי
צדכי כדלמרינן (שם דף ה): לא תחמוד לאינשי צלח דמי משמע ליה א"כ כגון שיש עדים שהם אנוסין ממחמת נפשות וכן ז"ל בשטרי
חוב המוקדמים דיש מעמידין אותה כר"מ אבל לרבנן כשרים ואפי' רבי מאיר אין פוסל אלא מטעם קנס ואמאי הלא עדים פסולים הם
אע"ג דקי"ל (כתובות דף ס): כר' מאיר בגזירותיו דוקא בגזירותיו ולא צקנסותיו וכן פסקו הלכות גדולות כרבנן דר"מ מטעם זה
צמעוצבת חזירו ומינקת חזירו (יבמות לו:): [ע"י תוספות זכחם קד. ד"ה א"ר עקיבא]: **דמשעת כתיבה עבד ליה שומא**.
תימה לרבנו יצחק מה שומא יש כאן ומה מזקת עדותן ללוה והלא לא יגבו צ"ד הרבית ע"י שטר זה כיון שניכר צמחו רבית:
לימא כהני תנאי בו. מכאן יש להוכיח ל"ג צממתי' צמילתיה דרשב"ג כל הקודם בזה זכה דאי גרסינן ליה הוה ליה לאתויי (א)
דעל כחמך רשב"ג אגופן נמי קניס דאי לאו הכי צמאי פליג אמתא קמא ו"ל דהוי מני לדחוי דכולה רשב"ג היא וה"ק שהיה
רבן שמעון בן גמליאל אומר כו' א"כ ס"ד דוקא אחזנו וקשו דאיכא שצחא טיבא אבל שאר דברים לא ואמא רבן שמעון בן
גמליאל למימר דכל המקלקלין שוין אפי' לית צהו אלא שצחא פורתא:

והדר קאמר דאסורין משום גול. ולא צעי למימר לאסורין משום גול לאותו שקדם זכה ורשב"ג קאמר דמותרין דאין סברא
לפיפגו צדכי: **לועירי** ודאי תנאי היא. דאין סברא לומר דפליגי בהלכה ומורין כן לענין שצחא דפשיטא דלכולי עלמא מורין:
וקמני

תבנו וקשו תנן משום דמשרקי. והא דמחייב מתני' בגללים
אע"ג דלא שריק היינו משום דלית זיה שצחא ולא
החירו להוציא צחא: **דבר** שיש בו שבח קנסו גופו משום שבחו.
מכאן יש להוכיח ל"ג כל הקודם בזה זכה גבי מניע קון וחוכית
וגדר שפלה לרה"ר דהתם ליכא

שצחא: **שטר** שיש בו רבית
קונסין אותו ואינו גובה לא את
הקרן והיא את הרבית. נראה לר"י
ש"מ קונס להפסיד החוב לגמרי
אפי' צדקה ועדות אחרת כדמשמע
לישנא דאין גובה לא את הקרן ולא
את הרבית דמשמע דאין גובה כלל
וכן משמע מדמדמי לקנסו גופו
משום שצחו שמפסיד גוף הממון ואין
להקשות דצפרק אחיזה נשך (ז"מ
דף עב. וס"ג) מדמי הך דהכא דשטר
שיש בו רבית לשטרי חוב כר"מ והיכי
ומוקי ה"ה דשטרי חוב כר"מ והיכי
מדמי דהכא מפסיד גוף המלוה והתם
אינו מפסיד אלא השטר דמה שאין
מפסיד שם אלא השטר לפי שלא
היה עבירה בגוף המלוה אלא בשטר
אבל צרביט יש עבירה דהלוואה
צרביט אפי' צלח שטר אע"ג דלמרינן
דמשעת כחיזה עבד ליה שומא
צלח שטר נמי איכא איסורא צדקה
הקשה ריב"ז אס יפסיד כל חובו
לגמרי מנינו הלוה חוטא נשכר ואורי'
דאין זה קושיא כי המלוה שמרויח
קנסו בגוף ממחמת השבח ומתוך כך
יזכה אצל הלוה אין לנו במה לקנות
שחמילתו על מנת לפרוע הוא לזה:

רבינו הגנאל

תבנו וקשו שני אפי' ר'
יהודה מדרה שחייב משום
דמשרקי. פי' שרגלי בני
ארס מחליקין בהן. לפיכך
חייב לדברי הכל. וכל
הקודם בהן זכה. אמ'
רב(א) זכה בין בגופן בין
בשבחו. קנסו גופן אטו
שבחו, והני מילי דיבר
שיש בו שבח. זעירי אמ'
בשבחו זכה, לא קנסו גופן
משום שבחו. פי' סבר רב
זה שהוציא התבן לרש"י
הרבי' לישוף ברגלי בני
ארס והשביח וליהישות
זבל קנסוה אפי' בעיקר
וכל הקודם זכה בכל.
ורמין גלל המתני' דלא
קנינו כל הקודם זכה.
ופריק תנא וירשא בתבן
וקש כל הקודם זכה והוא
הדין לגלל. והתני אסור
משום גול. ופריק אכולהו
בין בתבן בין בגלל, חתני
בבריתא אסורין משום
גול. כלומ' הבריתא
חולקת על המשנה.
ואמרי, והא לא תני הכי,
(וכי)בהדיא תני בבריתא
בתבן וקש מותרין משום
גול, ובגלל אסורין משום
גול. ופריק רב נחמן בר
יצחק דבר שיש בו שבח
כגון התבן שהשביח כי
נעשה גלל וכיוצא בו קנסו
גופן משום שבחו, דבר
שאינו בו שבח כגון גלל
לא קנסו. ומיבעיא לן, רב
דאמי קנסו גופן משום
שבחו לאלתר קניס בעת
שהוציא מיד הקודם בו
זכה או אם נשאר ברשות
הרבים זמן ונישף והשביח
אחר כן הקודם בו זכה
בגופו וכל שכן בשבחו,
דקנסין ליה משום
דקלקל ברשות הרבים.
ואחין למיפשטה
מדאמרי גלל דלית ליה
שבחא, ש"מ מדיד קנסוה,
ודחי' לה. ואתנין לאוקמי'
לחא דרב דודיערי תנאי
דחנן שטר שיש בו רבית
קונסין אותו ואינו גובה
בו, רב כ' מאיר דועירי
כחכמי. ודחו ואמרי כל
חד אמ' אנא לדברי הכל